

657.05:346.7(478)

**ARMONIZAREA CADRULUI
NORMATIV AL CONTA-
BILITĂȚII ȘI RAPORTĂRII
FINANCIARE DIN REPUBLICA
MOLDOVA CU ACQUIS-UL
COMUNITAR**

Prof. univ. dr. hab. Alexandru NEDERIȚA, ASEM
nederita.alexandru@ase.md
Conf. univ. dr. Angela POPOVICI, ASEM
a.j.popovici@gmail.com

Implementarea Acordului de Asociere „Republica Moldova – Uniunea Europeană” condiționează necesitatea armonizării cadrului normativ național al contabilității și raportării financiare cu acquis-ul comunitar. În cadrul acestei armonizări, apar multiple probleme privind aplicarea metodelor de evidență prevăzute în reglementările contabile europene, racordarea formatelor situațiilor financiare individuale și consolidate la normele europene, delimitarea cerințelor de prezentare a informațiilor financiare pentru diferite categorii de entități.

În scopul soluționării problemelor susmenționate și al implementării corecte a reglementărilor contabile naționale bazate pe acquis-ul comunitar, se recomandă: stabilirea seturilor distincte de situații financiare individuale pentru entitățile mari, mijlocii, mici și micro; renunțarea la formularele tipizate ale situațiilor financiare consolidate și acordarea fiecărei entități-mamă a dreptului de elaborare de sine stătător, a structurii acestor situații în funcție de necesitățile decizional-informaționale ale utilizatorilor; identificarea etapelor și a modului de implementare a noilor reglementări contabile naționale, conform normelor europene.

Cuvinte-cheie: armonizare, acquis comunitar, cadru normativ, plan de conturi, situații financiare, standarde de contabilitate.

JEL: M-41.

Introducere

În anul 2014, Republica Moldova a semnat Acordul de Asociere cu Uniunea Europeană, care a fost ratificat prin Legea nr. 112/2014 [1] și a intrat în vigoare la 01.09.2014. Potrivit acestui

657.05:346.7(478)

**HARMONISATION OF
ACCOUNTING AND FINANCIAL
REPORTING REGULATORY
FRAMEWORK OF MOLDOVA
WITH THE ACQUIS
COMMUNAUTAIRE**

Prof. Hab. Dr. Alexandru NEDERITA, ASEM
nederita.alexandru@ase.md
Assoc. Prof. PhD Angela POPOVICI, ASEM
a.j.popovici@gmail.com

The implementation of the Association Agreement “Republic of Moldova – European Union” requires the national accounting and financial reporting regulatory framework to be harmonised with the Acquis Communautaire. Yet many problems arise related to this harmonisation in terms of applying the recordkeeping methods stipulated by the European accounting regulations, aligning the individual and consolidated financial statement layouts with European standards, bounding the requirements for submitting financial information for different categories of entities.

In order to address the aforementioned problems and implement properly the national accounting regulations based on the Acquis Communautaire it is recommended: to define distinct sets of individual financial statements intended for large, medium, small and micro-sized entities; to renounce to standard forms of consolidated financial statements and provide each parent entity with the right to develop independently the statement structure depending on the Users’ decision-making and information needs; to identify the stages and the way of implementing the new national accounting regulations compliant with the European standards.

Key words: harmonisation, Acquis Communautaire, regulatory framework, chart of accounts, financial statements, accounting standards.

JEL: M-41.

Introduction

The Republic of Moldova signed the Association Agreement with the European Union in 2014. The Agreement was ratified by Law No. 112/2014 [1] and entered into force as of 01.09.2014. In compliance with this Association

acord, prevederile acquis-ului comunitar, inclusiv în domeniul contabilității și raportării financiare, urmau să fie transpuse în legislația națională în termen de trei ani de la intrarea în vigoare a acestuia, adică până la 01.09.2017. De menționat că, până în prezent, au fost elaborate noua Lege a contabilității și raportării financiare [2], aprobată de Parlamentul Republicii Moldova în luna decembrie 2017 și proiectele Ordinului Ministerului de Finanțe de modificare și completare a Standardelor Naționale de Contabilitate (SNC) [5] și SNC „Prezentarea situațiilor financiare consolidate” [6], care urmează a fi aprobate până la 31 decembrie 2018.

Implementarea Acordului de Asociere a generat un șir de probleme de ordin contabil, dintre care principalele se referă la următoarele aspecte:

- conținutul prevederilor noii Legi a contabilității și raportării financiare, a modificărilor SNC și corespunderea acestora normelor europene;
- structura noilor formate de situații financiare individuale;
- regulile de întocmire și de prezentare a situațiilor financiare consolidate;
- eventualele modificări ale Planului general de conturi contabile;
- modul și termenele de implementare a noilor norme contabile și de raportare financiară.

Metodele aplicate

În cadrul cercetării, au fost utilizate reglementările contabile europene, Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), actele normative naționale, rezultatele investigațiilor savanților autohtoni și străini. Studiul se bazează pe metoda dialectică cu elementele sale fundamentale: analiza, sinteza, inducția, deducția, precum și pe metodele aferente disciplinelor economice – observarea, compararea, selectarea, gruparea etc.

Rezultate și discuții

Legea contabilității și raportării financiare a fost elaborată în baza Directivei 2013/34/UE privind situațiile financiare individuale și consolidate [4] și va intra în vigoare la 1 ianuarie 2019.

În comparație cu Legea contabilității actuală [3], această lege conține un șir de prevederi noi, din care principalele sunt următoarele:

- clasificarea entităților și grupurilor;
- definiția entității de interes public;

Agreement, the Acquis Communautaire provisions, including those in the area of accounting and financial reporting, were to be transposed in the national legislation within three years following its entering into force, i.e. by 01.09.2017. It is worth mentioning that until now the new Accounting and Financial Reporting Law [2] was developed, which was passed by the Moldovan Parliament in December 2017, and the draft written Orders of the Ministry of Finance on amendments and addenda to the National Accounting Standards (NASs) [5] and NAS “Presentation of Consolidated Financial Statements” [6] to be approved by 31 December 2018.

The implementation of the Association Agreement has generated a range of accounting issues, the major ones being related to the following aspects:

- the content of the new Accounting and Financial Reporting Law, as well as of NAS amendments and addenda and their compliance with the European Standards;
- the structure of the new individual financial statement layouts;
- the rules for producing and presenting the consolidated financial statements;
- the potential amendments of the Chart of Accounts;
- the way of and deadlines for implementing the new accounting and financial reporting rules.

Applied Methods

The research has been conducted by making use of European accounting regulations, International Financial Reporting Standards (IFRS), national regulatory documents, outcomes of studies carried out by domestic and foreign scholars. The Study is based on the dialectic method and its fundamental elements, i.e. analysis, synthesis, induction, deduction, as well as on methods inherent to economic disciplines, namely observation, comparison, selection, grouping, etc.

Outcomes and discussions

The Accounting and Financial Reporting Law has been produced according to Directive 2013/34/EU on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings [4] and will enter into force on 1 January 2019.

Compared to the current Accounting Law [3], the new one comprises a range of new provisions, of which the main are as follows:

- classification of entities and groups;
- definition of public interest entities;

- modul de ținere a contabilității și de aplicare a standardelor de contabilitate pentru diferite tipuri de entități;
- obligațiile și drepturile entităților privind ținerea contabilității și raportarea financiară;
- regulile de întocmire și prezentare a situațiilor financiare individuale și consolidate;
- cerințele de dezvăluire a informațiilor în notele explicative;
- alte aspecte ale contabilității și raportării financiare (princiipiile generale ale contabilității și raportării financiare, caracteristicile calitative fundamentale și amplificatoare privind informațiile din situațiile financiare, corectarea erorilor contabile, păstrarea documentelor contabile etc.).

Noua lege a contabilității prevede cerințe distincte de ținere a contabilității și de raportare financiară pentru diferite categorii de entități și grupuri, ale căror criterii de clasificare sunt prezentate în următorul tabel.

- the manner of keeping accounting records and applying accounting standards for different types of entities;
- obligations and rights of entities in terms of keeping accounting records and financial reporting;
- rules for producing and submitting individual and consolidated financial statements;
- requirements for disclosing the information in explanatory notes;
- other aspects related to accounting and financial reporting (general principles of accounting and financial reporting, fundamental and augmenting quality features regarding the information comprised by financial statements, correcting accounting errors, retention of accounting documents, etc.).

The new Accounting Law stipulates distinct requirements on accounting and financial reporting for different categories of entities and groups, which classification criteria are displayed in the table below.

Tabelul 1/Table 1

Categoriile și criteriile de clasificare a entităților și grupurilor/ Classification categories and criteria for entities and groups

Categorii de entități/grupuri/ Categories of entities/groups	Totalul activelor, lei/ Total Assets, MDL	Veniturile din vânzări, lei/ Sales Revenues, MDL	Numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune, persoane/ Average number of employees during the reporting period, people
Entitate micro/ Micro entity	≤ 5 600 000	≤ 11 200 000	≤ 10
Entitate mică/ Small entity	≤ 63 600 000	≤ 127 200 000	≤ 50
Entitate medie/ Medium entity	≤ 318 000 000	≤ 636 000 000	≤ 250
Entitate mare / Large entity	≥ 318 000 000	≥ 636 000 000	≥ 250
Grup mic/ Small group	≤ 80 300 000	≤ 160 600 000	≤ 50
Grup mediu/ Medium group	≤ 401 500 000	≤ 803 100 000	≤ 250
Grup mare/ Large group	≥ 401 500 000	≥ 803 100 000	≥ 250

Sursa: elaborat de autori în baza Legii nr. 287/2017 [2, art.4]/ **Source:** developed by the Authors based on Law No. 287/2017 [2, Article 4].

De menționat că criteriile de mărime, prezentate în tabel, vor fi aplicate față de toate entitățile care sunt obligate să țină contabilitatea și să prezinte situații financiare. Aceste criterii au fost stabilite în baza echivalentului, în monedă națională, determinat prin aplicarea cursului de schimb de 16,7320 MLD/EUR, aprobat de Banca Națională a Moldovei, la 19 iulie 2013, adică la data

It is worth mentioning that the size criteria presented in the table above shall be applied to all entities that are required to keep accounting records and submit financial statements. These criteria have been established on the basis of the national currency equivalent calculated as per the Exchange Rate equal to 16,7320 MLD/EUR, approved by Moldova National Bank on 19 July

intrării în vigoare a Directivei 2013/34/UE. De menționat că, conform directivei nominalizate, criteriile de mărime nu pot fi modificate decât prin majorarea sau diminuarea cu maximum 5%. Astfel, criteriile de mărime pentru categoriile de entități au fost diminuate, iar, în cazul grupurilor – majorate cu 5% față de criteriile prevăzute în Directiva 2013/34/UE.

În conformitate cu noua lege a contabilității, entitățile de interes public cuprind entitățile ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată; bancă; asigurator (reasigurator)/societate de asigurări; organism de plasament colectiv în valori mobiliare cu personalitate juridică; entitate mare, care este întreprindere de stat sau societate pe acțiuni, în care cota statului depășește 50% din capitalul social [2, art.3]. Astfel, în comparație cu legea existentă, componența entităților de interes public se va lărgi semnificativ, ceea ce va contribui la aplicarea IFRS de către un număr mai mare de entități.

Noua lege a contabilității delimitează standardele de contabilitate, care pot fi aplicate de către entități în funcție de categoria la care acestea se referă. Astfel, entitățile micro și persoanele fizice, care desfășoară activitate de întreprinzător, vor ține contabilitatea în partidă dublă și vor întocmi situații financiare prescurtate, conform SNC, cu excepția societăților de investiții, societăților financiare holding, societăților financiare holding mixte, societăților financiare non-bancare și societăților holding cu activitate mixtă.

Entitățile mici trebuie să țină contabilitatea în partidă dublă, conform SNC și să întocmească situații financiare simplificate, iar cele mijlocii și entitățile mari – situații financiare complete. Totodată, entitățile de interes public vor fi obligate ca, în prezent, să țină contabilitatea în partidă dublă și să întocmească situații financiare conform IFRS. De asemenea, aceste standarde se vor utiliza în bază benevolă și de către entitățile care țin contabilitatea în partidă dublă.

Modificările SNC în vigoare au fost inițiate de către Ministerul de Finanțe și elaborate cu suportul Programului regional STAREP al Centrului pentru Reforma Raportării Financiare a Băncii Mondiale. Unele aspecte generale aferente conținutului modificărilor SNC și modului de implementare a acestora sunt expuse în articolele publicate în revistele de specialitate autohtone [9; 14].

De remarcat că, în etapa inițială de elaborare a modificărilor SNC, s-a recomandat ca, în

2013, i.e. on the date of enactment of Directive 2013/34/EU. As per the provisions of the aforementioned Directive, the size criteria may be increased or decreased by not more than 5%. Hence, relative to the criteria laid down by Directive 2013/34/EU, the size criteria have been decreased for the category of entities and increased by 5% for the groups.

In compliance with the new Accounting Law, public interest entities comprise the entities, which securities are admitted to trading on a regulated market; bank; insurer (re-insurer)/insurance company; a collective investment undertaking in securities that has got legal personality; large entity that is a state-owned enterprise (SOE) or a joint-stock company where the shares held by state exceed 50% of the social capital [2, Article 3]. Hence, in comparison with the current Law, the composition of public interest entities will be expanded substantially, leading to the use of IFRS by a large number of entities.

The new Accounting Law bounds the accounting standards that can be used by entities depending on the category they are assigned to. Hence, micro entities and individuals involved in business activity will use the double-entry method of bookkeeping and produce abridged financial statements in compliance with the NASs, except for investment companies, financial holding companies, mixed financial holding companies, non-banking financial companies and mixed-activity holding companies.

Small entities shall use the double-entry method of bookkeeping as per the NASs and produce a simplified set of financial statements, while the medium and large entities shall produce a complete set of financial statements. At the same time, public interest entities will be required, just like now, to use the double-entry method of bookkeeping and produce financial statements in compliance with the IFRS. Likewise, these standards shall be voluntarily applied by the entities that use the double-entry method of bookkeeping.

The amendments to the current NASs were initiated by the Ministry of Finance and developed with the support provided by STAREP Regional Programme implemented by the World Bank Centre for Financial Reporting Reform. Some general aspects related to the content of NAS amendments and to their enforcement have been presented in the articles published by domestic field-related journals [9; 14].

locul standardelor existente, să fie pregătit un singur act normativ – reglementări contabile privind situațiile financiare individuale și consolidate, în care să fie transpuse integral prevederile Directivei 2013/34/UE. Această modalitate de armonizare a reglementărilor contabile naționale cu acquis-ul comunitar a fost utilizată mai multe țări membre ale UE, inclusiv în România [11]. Această recomandare nu a fost însă acceptată de către Ministerul Finanțelor, fiind recomandate doar operarea unor modificări în SNC existente [13], care rezultă din prevederile Directivei 2013/34/UE.

În procesul elaborării modificărilor SNC, fiecare dintre acestea a fost examinată sub trei aspecte principale:

- 1) corespunderea prevederilor Directivei 2013/34/UE;
- 2) posibilitatea aplicării în practică și corespunderii legislației naționale;
- 3) armonizarea cu regulile fiscale [9, p. 10].

Sub aspect general, în actualele SNC, vor fi operate următoarele modificări principale [5]:

- revizuirea integrală a SNC „Prezentarea situațiilor financiare”, inclusiv elaborarea noilor formate de situații financiare complete și prescurtate bazate pe Directiva 2013/34/UE;

- abrogarea SNC „Investiții imobiliare” și includerea regulilor de contabilizare a acestora în SNC „Imobilizări necorporale și corporale”. În cazul aprobării acestor modificări, investițiile imobiliare vor fi contabilizate în același mod, ca și imobilizările corporale;

- eliminarea din SNC a referințelor la IFRS privind aplicarea metodelor alternative de recunoaștere și evaluare a elementelor contabile. În acest context, metodele alternative, care sunt prevăzute în Directiva 2013/34/UE, vor fi incluse în SNC (de exemplu, modelul reevaluării imobilizărilor corporale a fost inclus în SNC „Imobilizări necorporale și corporale”), iar metodele care nu se conțin în Directiva 2013/34/UE nu vor fi recomandate pentru entitățile care aplică SNC (de exemplu, metoda evaluării transferurilor în/din componența investițiilor imobiliare la valoarea justă, metoda de evaluare a activelor biologice și produselor agricole la valoarea justă, metoda dobânzii efective de recunoaștere a veniturilor). Astfel, pornind de la modificările propuse, entitățile, care vor utiliza SNC, se vor conduce doar de prevederile acestora, fără a mai fi necesară aplicarea prevederilor IFRS;

It is worth mentioning that during the inception phase of drafting the NAS amendments it was advised to produce a single regulatory document, i.e. Accounting regulations on individual financial statements and on consolidated financial statements in order to replace the existing standards and fully transpose the provisions of Directive 2013/34/EU. This approach of harmonising the national accounting regulations with the Acquis Communautaire was applied in several EU Member States, including Romania [11]. However, the Ministry of Finance did not accept that advice, but recommended instead to introduce some amendments to the existing NASs [13], resulting from the provisions of Directive 2013/34/EU.

In the process of developing the aforementioned NAS amendments, each of the latter was subject to consideration in three key areas:

- 1) compliance with the provisions of Directive 2013/34/EU;
- 2) possibility to use in practice and compliance with the national legislation;
- 3) harmonisation with the fiscal rules [9, p. 10].

In the overall aspect, the current NASs will be subject to the following main amendments [5]:

- full revision of the NAS “Presentation of Financial Statements”, including the development of new layouts for complete and abridged sets of financial statements based on Directive 2013/34/EU;

- repealing the NAS “Investment Property” and including the rules for their accounting in the NAS “Intangible and Tangible Assets”. Should these amendments be approved, the investment property will be accounted for in the same manner as the intangible assets;

- eliminating from the NASs the references to IFRS regarding the use of alternative methods for recognizing and evaluating the accounting components. To this end, the alternative methods covered by Directive 2013/34/EU will be included in the NASs (for example, the model to revalue tangible assets was included in the NAS “Intangible and Tangible Assets”), while the methods that are not covered by Directive 2013/34/EU will not be recommended to entities that use NASs (for example, the method for valuing the transfers to/from Investment Property at fair value, the method for valuing biological assets and agricultural produce at fair value, the effective interest method for recognizing the revenues). Hence, stemming from the proposed amendments, the entities using

- simplificarea conținutului compartimentelor „Prezentarea informațiilor” din toate SNC. Aceste compartimente vor stabili nomenclatorul informațiilor suplimentare ce trebuie incluse doar în nota explicativă a entităților, care întocmesc situații financiare complete. Entitățile, care vor întocmi situații financiare simplificate sau prescurtate, vor include, în nota explicativă, doar informațiile cerute de Legea nr. 287/2017;

- includerea unor elemente și metode contabile noi, care rezultă din Directiva 2013/34/UE, inclusiv:

- fondul comercial pozitiv și negativ, care va fi contabilizat în componența imobilizărilor necorporale,
- primele de capital, rezervele de reevaluare, care se vor înregistra în componența capitalului propriu,
- metoda LIFO de evaluare a stocurilor ieșite etc.;

- eliminarea unor variante de contabilizare, inclusiv a celor privind:

- recunoașterea/reluarea pierderilor din depreciere prin diminuarea/majorarea directă a costului de intrare sau corectat al activelor depreciate. Potrivit modificărilor propuse, aceste pierderi vor fi contabilizate doar în conturi separate;
- reflectarea/reluarea diferenței dintre valoarea contabilă și valoarea realizabilă netă a stocurilor într-un cont separat ca ajustare pentru deprecierea acestora;
- contabilizarea inițială a costurilor ulterioare semnificative de menținere în stare funcțională și de ieșire a mijloacelor fixe drept cheltuieli anticipate. Aceste costuri urmează a fi înregistrate nemijlocit drept costuri/cheltuieli curente în perioada în care au fost efectiv suportate;

- concretizarea modului de contabilizare a unor elemente contabile, cum ar fi:

- diferențele favorabile și nefavorabile dintre cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei și cursul de cumpărare/vânzare a valutei străine, care vor fi contabilizate, respectiv, în componența altor venituri și cheltuieli din activitatea operațională;
- avansurile în valută străină acordate/primate pentru procurări/livrări de active și servicii, precum și elementele

NASs will be guided by their provisions only with no need to use the IFRS provisions;

- streamlining/simplifying the content of sections “Presentation of information” comprised by all NASs. Those sections shall define the list of additional information to be included only in the Explanatory Note of entities that produce a complete set of financial statements. The entities that produce a simplified or abridged set of financial statements shall include only the information required by Law No. 287/2017 in the Explanatory Note;

- including new accounting components and methods resulting from Directive 2013/34/EU, namely:

- positive and negative goodwill to be accounted for in the composition of intangible assets;
- share premium, revaluation reserves that will be recorded in the equity component;
- LIFO method for evaluating the outbound inventory, etc.;

- eliminating some accounting variants, including those regarding:

- recognition/reversal of impairment losses through direct decrease/increase of the cost of entry or of the corrected cost of impaired assets. According to the proposed amendments, these losses will be accounted for in separate accounts only;
- mirroring/reversal of difference between the book value and the net realizable value of inventory in a separate account as adjustment for their impairment;
- initial accounting of subsequent significant costs incurred for maintaining operational the fixed assets and the costs for outbound fixed assets as anticipated expenses. These costs shall be entered directly as current costs/expenses in the period they were actually incurred;

- specifying the accounting method for certain components, such as:

- favourable and unfavourable differences between the official exchange rate of the National Bank of Moldova and the purchase/sale rate of foreign currency, to be accounted for, respectively, in the composition of operating revenues and expenses;
- advances in foreign currency provided/received for the purchase/supply of assets and services, as well as equity

de capital propriu, care se vor include în componența elementelor nemonetare și nu se vor recalcula la data raportării, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei;

- uzura obiectelor de mică valoare și scurtă durată, care se va calcula ca și până la intrarea în vigoare a SNC existente în mărime de 100% din valoarea obiectelor diminuată cu valoarea reziduală la transmiterea în exploatare etc.

În Legea nr. 287/2017 și varianta revizuită a SNC „Prezentarea situațiilor financiare”, sunt prevăzute trei seturi de situații financiare:

1) complete, care includ: *bilanțul, situația de profit și pierdere, situația modificărilor capitalului propriu, situația fluxurilor de numerar și nota explicativă*. Aceste situații sunt obligatorii pentru entitățile mijlocii și mari și opționale – pentru entitățile mici și micro. În comparație cu situațiile financiare existente, în noile formate ale bilanțului și situației de profit și pierdere, informațiile vor fi prezentate într-o formă mai des-fășurată și vor include un șir de indicatori suplimentari prevăzuți în Directiva 2013/34/UE. Totodată, în formatele situațiilor modificărilor capitalului propriu și fluxurilor de numerar, nu au fost operate modificări semnificative;

2) simplificate, care includ: *bilanțul, situația de profit și pierdere și nota explicativă*. Aceste situații sunt obligatorii pentru entitățile mici (cu excepția celor care întocmesc situații financiare complete) și opționale – pentru entitățile micro. Bilanțul și situația de profit și pierdere vor avea același format ca și în cazul situațiilor financiare complete;

3) prescurtate, care includ: *bilanțul prescurtat, situația de profit și pierdere prescurtată și nota explicativă*. Aceste situații sunt obligatorii pentru entitățile micro (cu excepția celor care întocmesc situații financiare complete sau simplificate) și persoanele fizice care desfășoară activitate de întreprinzător după înregistrarea acestora ca plătitori de TVA. Bilanțul prescurtat va conține indicatori la nivelul compartimentelor bilanțului complet, iar situația de profit și pierdere prescurtată nu diferă de cea existentă.

De remarcat că noua lege a contabilității conține cerințe detaliate și obligatorii de prezentare a informațiilor în notă explicativă la situațiile financiare individuale [2, art. 22]. Considerăm că această modalitate de stabilirea cerințelor susmenționate nu este suficient argumentată și poate

components will be included in the composition of non-monetary elements and will not be recalculated on the date of reporting as per the official exchange rate of the National Bank of Moldova;

- the depreciation of low-value items will be calculated in the same way as it was done before the entering into force of the current NASs in the amount of 100% of their value diminished by the residual value at the time of their conveyance into use, etc.

Law No. 287/2017 and the revised version of the NAS “Presentation of Financial Statements” provide for three sets of financial statements, namely:

1) a complete set that includes: the *Balance Sheet, the Profit and Loss Statement, the Statement of Changes in Equity, the Cash Flow Statement and the Explanatory Note*. These statements are binding for medium and large entities and optional for small and micro entities. In comparison with the current financial statements, the new layout of Balance Sheet and Profit and Loss Statement will present the information in a more detailed way and include a range of additional indicators referred to in Directive 2013/34/EU. At the same time, no significant amendments were operated in the layouts of Statements of Changes in Equity and Cash Flow Statements;

2) a simplified set that includes: *the Balance Sheet, the Profit and Loss Statement and the Explanatory Note*. These statements are binding for small entities (except for those that produce a complete set of financial statements) and optional for micro entities. The Balance Sheet and the Profit and Loss Statement will have the same layout as the one used for a complete set of financial statements;

3) an abridged set that includes: *an abridged Balance Sheet, an abridged Profit and Loss Statement and the Explanatory Note*. These statements are binding for micro entities (except for those that produce complete or simplified sets of financial statements) and individuals involved in business activity following their registration and VAT Payers. The abridged Balance Sheet will contain indicators at the level of sections of a complete Balance Sheet, while the abridged Profit and Loss Statement will not differ from the current one.

It is worth noting that the new Accounting Law contains detailed and binding requirements for the presentation of information in the Expla-

crea dificultăți semnificative pentru entitățile din diferite domenii și sectoare de activitate. În opinia noastră, aceste dezvăluiri trebuie incluse în SNC cu caracter de recomandare. Nomenclatorul concret al informațiilor, ce urmează a fi prezentate în notă explicativă, trebuie să fie stabilit de către fiecare entitate de sine stătător, în funcție de mărimea și domeniul de activitate al acesteia, precum și de necesitățile informaționale ale utilizatorilor.

În afară de revizuirea SNC existente, Ministerul de Finanțe a elaborat un nou SNC „Prezentarea situațiilor financiare consolidate” [6]. Acest standard se bazează pe prevederile Directivei 2013/34/UE, Cadrului general conceptual pentru raportarea financiară [7], Standardului Internațional de Raportare Financiară (IFRS) 10 „Situații financiare consolidate” [8] și va fi obligatoriu pentru grupurile mari de entități. Conform art. 4 alin. (7) din Legea nr. 287/2017, acestea reprezintă grupurile constituite din entitatea-mamă și entitățile-fiice, care împreună depășesc limitele a cel puțin două dintre următoarele trei criterii:

- 1) totalul activelor – 401 500 000 lei;
- 2) veniturile din vânzări – 803 100 000 lei;
- 3) numărul mediu al salariaților în cursul perioadei de gestiune – 250.

Situațiile financiare consolidate se vor întocmi de către entitatea-mamă în baza situațiilor financiare individuale ale entităților grupului, conform formatelor tipizate anexate la SNC „Prezentarea situațiilor financiare consolidate”. Potrivit pct.11 din proiectul standardului sus-menționat, scopul situațiilor financiare consolidate constă în prezentarea informațiilor privind poziția financiară, performanța financiară, modificările capitalului propriu și fluxurile de numerar la nivelul grupului. Aceste situații vor cuprinde: bilanțul consolidat, situația consolidată de profit și pierdere, situația consolidată a modificărilor capitalului propriu, situația consolidată a fluxurilor de numerar și nota explicativă.

De menționat că bilanțul consolidat, situația consolidată de profit și pierdere și nota explicativă sunt obligatorii pentru grupurile de entități, iar celelalte situații comportă un caracter de recomandare și se vor întocmi în funcție de necesitățile informaționale ale utilizatorilor.

Situațiile financiare consolidate urmează a fi întocmite pentru aceeași perioadă de gestiune și prezentate în același termen ca și situațiile financiare individuale ale entității-mamă.

natory Note to individual financial statements [2, Article 22]. We consider that such a manner for setting the aforementioned requirements is not sufficiently substantiated and may create significant difficulties for entities working in different activity areas and sectors. In our opinion, such disclosures shall be included in the NAS to provide general guidance only. The specific list of information to be included in the Explanatory Note shall be defined by each entity independently depending on its size and area of activity, as well as on the Users' information needs.

Besides the revision of the existing NASs, the Ministry of Finance has produced a new NAS “Presentation of Consolidated Financial Statements” [6]. This standard is based on the provisions of Directive 2013/34/EU, the General Conceptual Framework for Financial Reporting [7], International Financial Reporting Standard (IFRS) 10 “Consolidated financial statements” [8] and will be binding for the large groups of entities. According to Article 4(7) of Law No. 287/2017, these represent the groups made of parent entity and daughter companies that together exceed the thresholds of at least two of the following three criteria:

- 1) Total Assets – MDL 401 500 000;
- 2) Sales Revenues – MDL 803 100 000;
- 3) Average number of employees during the reporting period – 250.

The consolidated financial statements shall be produced by the parent entity on the basis of individual financial statements of the group of entities according to the standard layouts attached to the NAS “Presentation of Consolidated Financial Statements”. As per Point 11 of the draft standard mentioned above, the goal pursued by consolidated financial statements is to present the information about the financial position, financial performance, changes in equity and cash flows at the group level. These statements shall comprise: the consolidated Balance Sheet, the consolidated Profit and Loss Statement, the consolidated Statement of Changes in Equity, the consolidated Cash Flow Statement and the Explanatory Note.

It is noteworthy to mention that the consolidated Balance Sheet, the consolidated Profit and Loss Statement and the Explanatory Note are binding for the groups of entities, while the other statements are meant to provide general guidance, and shall be produced depending on the Users' information needs.

The consolidated financial statements shall be produced for the same reporting period and be

După părerea noastră, stabilirea unor formate tipizate a situațiilor financiare consolidate complică semnificativ obținerea informațiilor utile în procesul decizional și nu asigură comparabilitatea acestora la nivel internațional. În acest context, considerăm necesară renunțarea la formularele tipizate ale situațiilor sus-menționate și acordarea fiecărei entități-mamă a dreptului să stabilească de sine stătător structura acestor formulare în funcție de necesitățile informaționale ale utilizatorilor. Totodată, în standardul de contabilitate, urmează a fi stabilit un nomenclator minim de indicatori obligatorii ai situațiilor financiare consolidate în scopul asigurării veridicității indicatorilor macroeconomici.

Aprobarea modificărilor la SNC va necesita introducerea unor conturi sintetice și subconturi suplimentare, precum și modificarea anumitor conturi existente. Astfel, după părerea noastră, în Planul general de conturi contabile [12] urmează a fi operate următoarele modificări:

- introducerea unor conturi sintetice noi, cum ar fi: 115 „Fond comercial”, 218 „Ajustări pentru deprecierea stocurilor”, 143 „Deprecierea investițiilor financiare pe termen lung”, 253 „Ajustări pentru deprecierea investițiilor financiare curente”, 344 „Rezerve de reevaluare” etc.;
- modificarea denumirilor conturilor sintetice: 311 din „Capital social” în „Capital social înregistrat”, 312 din „Capital suplimentar” în „Prime de capital” etc.;
- revizuirea nomenclatoarelor subconturilor la conturile 111 „Imobilizări necorporale”, 123 „Mijloace fixe”, 141 „Investiții financiare pe termen lung în părți neafiliate”, 142 „Investiții financiare pe termen lung în părți afiliate”, 162 „Avansuri acordate pe termen lung”, 224 „Avansuri acordate curente”, 251 „Investiții financiare curente în părți neafiliate”, 252 „Investiții financiare curente în părți afiliate” etc.;
- introducerea subconturilor pentru conturile 425 „Finanțări și încasări cu destinație specială pe termen lung”, 426 „Provizioane pe termen lung”, 537 „Finanțări și încasări cu destinație specială curente”, 538 „Provizioane curente” etc.

Operarea modificărilor menționate în Planul general de conturi contabile va asigura acumularea informațiilor necesare pentru calcularea corectă a indicatorilor din noile formate de situații financiare.

submitted as per the same deadline as the individual financial statements of the parent entity.

In our view, setting standard layouts for consolidated financial statements makes it difficult to obtain useful information in the decision-making process without ensuring data comparability globally. To this end, we deem it appropriate to renounce to standard forms for the aforementioned statements and grant each parent entity the right to determine independently the structure of those forms depending on the Users' information needs. At the same time, the accounting standard shall include a minimum list of binding indicators for consolidated financial statements with the aim to ensure the veracity of macroeconomic indicators.

The approval of amendments to the NASs would require introducing some additional synthetic accounts and subaccounts, as well as amending certain accounts in use. Hence, in our opinion, the Chart of Accounts [12] shall be subject to the following amendments:

- introduce new synthetic accounts such as: 115 “Goodwill”, 218 “Adjustments for Inventory Impairment”, 143 “Impairment of Long-term Financial Investments”, 253 “Adjustments for the Impairment of Current Financial Investments”, 344 “Revaluation Reserves”, etc.;
- change the title of synthetic accounts, i.e. 311: from “Social Capital” to “Registered Social Capital”, 312: from “Additional Capital” to “Share Premium”, etc.;
- revise the list of subaccounts to Accounts: 111 “Intangible Assets”, 123 “Fixed Assets”, 141 “Long-term Financial Investments in Unrelated Parties”, 142 “Long-term Financial Investments in Related Parties”, 162 “Long-term Advances”, 224 “Current Advances”, 251 “Current Financial Investments in Unrelated Parties”, 252 “Current Financial Investments in Related Parties”, etc.;
- introduce subaccounts for Accounts: 425 “Earmarked Long-term Funding and Receipts”, 426 “Long-term Provisions”, 537 “Earmarked Current Funding and Receipts”, 538 “Current Provisions”, etc.

The operation of the aforementioned amendments and addenda to the Chart of Accounts would ensure gathering the information necessary to properly compute the indicators of financial statement new layouts.

Noile acte normative contabile, precum și modificările în SNC existente vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2019. Implementarea acestora va necesita un efort considerabil atât din partea autorităților publice, cât și a entităților. Pentru facilitarea aplicării noilor prevederi contabile, considerăm rezonabilă elaborarea unei metodici speciale în care să fie prevăzute etapele și modul de implementare a prevederilor sus-menționate. După părerea noastră, implementarea noilor prevederi contabile trebuie să cuprindă următoarele etape principale:

- formarea politicilor contabile bazate pe noile prevederi ale reglementărilor contabile naționale;
- elaborarea, după caz, a planului de conturi de lucru conform cerințelor SNC și Planului general de conturi contabile, care se așteaptă să fie modificate;
- identificarea diferențelor aferente recunoașterii elementelor contabile;
- identificarea diferențelor generate de evaluarea elementelor contabile;
- decontarea soldurilor conturilor sintetice și subconturilor aplicate până la intrarea în vigoare a noilor prevederi în conturile și subconturile noi;
- operarea unor modificări în programele de contabilitate.

Aceste etape corespund, în mare măsură, cu lucrările care au fost efectuate în cazul tranziției la SNC existente în anii 2014-2015 și expuse, parțial, în literatura de specialitate [10, p.105].

De asemenea, este importantă elaborarea unui Ghid metodologic de întocmire a situațiilor financiare. În acest ghid, urmează a fi prezentat un studiu de caz privind întocmirea noilor forme ale bilanțului, situațiilor de profit și pierdere, modificărilor capitalului propriu și fluxurilor de numerar, precum și ale notei explicative la situațiile financiare. De asemenea, trebuie elaborate modele ale politicilor contabile și planului de conturi de lucru, bazate pe noile reglementări contabile.

Noile norme contabile vor afecta, cu precădere, entitățile mijlocii și mari, iar în entitățile micro și mici raportarea financiară se va simplifica semnificativ. Totodată, aplicarea noii legi a contabilității și a modificărilor în SNC va asigura comparabilitatea informațiilor financiare la nivel internațional și va facilita integrarea economică europeană a Republicii Moldova.

The new regulatory accounting documents, as well as the amendments and addenda to the NASs currently in use shall enter into force on 01 January 2019. The implementation of the above mentioned documents would require significant endeavours both from the Public Authorities and from entities. To facilitate the use of new accounting provisions we deem it reasonable to develop a specifically designed Methodology to comprise the stages and ways of implementing the aforementioned provisions. In our view, the implementation of the new provisions shall contain the following main stages:

- forming the accounting policy based on new provisions of the national accounting regulations;
- developing, where appropriate, the working Chart of Accounts as per the requirements set by the NASs and by the Chart of Accounts, which are expected to be amended;
- identifying the differences related to the recognition of accounting components;
- identifying the differences related to the evaluation of accounting components;
- settlement of balances of synthetic accounts and subaccounts in new accounts and subaccounts before the entering into force of new provisions;
- operating changes in accounting software.

To a large extent, these phases match the works carried out during the transition to the NASs in place in 2014-2015 and tackled in part by the published literature [10, p.105].

Likewise, it is important to develop a Methodological Guide defining the approach for producing financial statements. The Guide shall comprise a case study on producing the new layouts of the Balance Sheet, the Profit and Loss Statement, the Statement of Changes in Equity, the Cash Flow Statement and the Explanatory Note to financial statements. Likewise, it is necessary to develop accounting policy and working Chart of Accounts models based on new accounting regulations.

The new accounting rules will affect primarily the medium and large entities. As for the micro and small entities, their financial reporting will be dramatically simplified. At the same time, the use of the new Accounting Law and of NAS amendments and addenda would ensure comparability of financial information at the international level and facilitate the European economic integration of the Republic of Moldova.

Concluzii și recomandări:

Implementarea Acordului de Asociere „Republica Moldova – Uniunea Europeană” condiționează necesitatea armonizării cadrului normativ al contabilității și raportării financiare la acquis-ul comunitar. În cadrul acestei implementări, au fost elaborate Legea contabilității și raportării financiare și proiectele modificărilor SNC existente și a SNC „Prezentarea situațiilor financiare consolidate”. În general, prevederile reglementărilor contabile naționale noi și modificate corespund cerințelor acquis-ului comunitar și, în special, a Directivei 2013/34/UE. Totodată, nu au fost încă operate modificări în Planul general de conturi contabile și nu s-a elaborat metodică de implementare a noilor norme contabile. Această situație va crea anumite dificultăți pentru entități, în special, în primul an de aplicare a noilor metode de evidență și de întocmire a formatelor de situații financiare individuale și consolidate, care rezultă din prevederile acquis-ului comunitar și a IFRS.

Pentru aplicarea corectă a prevederilor Legii contabilității și raportării financiare, precum și a modificărilor SNC și a Planului general de conturi contabile, se recomandă:

- renunțarea la formularele tipizate ale situațiilor financiare consolidate și acordarea fiecărei entități a dreptului să stabilească de sine stătător structura formularelor nominalizate în funcție de necesitățile informaționale ale utilizatorilor;
- elaborarea metodicii de tranziție la noile norme contabile, în care să fie prevăzute etapele și modul de aplicare a normelor sus-menționate;
- elaborarea unui ghid metodologic de întocmire a situațiilor financiare, în care urmează să fie explicate noile norme contabile în baza unui studiu de caz privind completarea noilor formate ale situațiilor financiare, și prezentate modele ale politicilor contabile, planului de contul de lucru și a notei explicative la situațiile financiare.

Aplicarea în practică a recomandărilor nominalizate va asigura concordanța normelor contabile naționale cu cele europene și internaționale și, ca urmare, comparabilitatea la nivel internațional a indicatorilor macroeconomici.

Conclusions and recommendations:

The implementation of the Association Agreement “Republic of Moldova – European Union” requires the national accounting and financial reporting legal framework to be harmonised with the Acquis Communautaire. Within this implementation process, the Accounting and Financial Reporting Law, the draft amendments and addenda to the existing NASs and NAS “Presentation of Consolidated Financial Statements” were developed. Generally, the provisions of the new national accounting regulations and amendments thereof are compliant with the Acquis Communautaire and, in particular, with Directive 2013/34/EU. At the same time, no amendments have been operated to the Chart of Accounts yet, although the implementation methodology of new accounting regulations has been devised. This situation may create some difficulties to entities, especially during the first year of using the new accounting methods and producing the layouts of individual and consolidated financial statements resulting from the provisions of the Acquis Communautaire and IFRS.

To ensure proper use of provisions stipulated by the Accounting and Financial Reporting Law, NASs amendments and the Chart of Accounts it is recommended:

- to renounce to standard forms of consolidated financial statements and provide each entity with the right to develop independently the statement structure depending on the Users’ information needs;
- to develop a transition methodology to new accounting standards comprising the stages and ways of using the aforementioned standards;
- to develop a methodological guide for producing financial statements that would explain the new accounting rules based on a case study regarding the completion of new financial statement layouts, and display models of accounting policy, working chart of accounts and explanatory note to financial statements.

The enforcement of the aforementioned recommendations would ensure that the national accounting rules are in line with the European and international standards so as to allow global comparability of macroeconomic indicators.

Bibliografie/Bibliography:

1. Legea pentru ratificarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte nr. 112 din 02.07.2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.185-199 din 18.07.2014.
2. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 1-6 din 05.01.2018.
3. Legea contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.27-34 din 07.02.2014.
4. Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26.06.2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 182/19 din 29.06.2013.
5. Ordinul Ministerului Finanțelor privind modificarea și completarea Standardelor naționale de contabilitate (proiect).<http://mf.gov.md/ro/content/modificarea-și-completarea-ordinului-mf-nr118-din-06082013-privind-aprobarea-standardelor>
6. SNC „Prezentarea situațiilor financiare consolidate” (proiect). <http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=4638>
7. Cadrul general conceptual pentru raportarea financiară. <http://mf.gov.md/ro/contabilitate-%C8%99i-audit/acte-legislative>.
8. IFRS 10 „Situații financiare consolidate”. <http://mf.gov.md/ro/contabilitate-%C8%99i-audit/acte-legislative>.
9. NEDERIȚA, Alexandru. *Comentarii generale la proiectul modificărilor SNC în vigoare*. În: Contabilitate și audit, nr. 9, 2017.
10. NEDERIȚA, Alexandru. *Aspecte generale privind conținutul și modul de implementare a noilor acte normative contabile*.
11. https://monitorul.fisc.md/NAS/alexandru_nederita_aspecte_generale_privind_coninutul_i_modul_de_implementare_a_noilor_acte_normative_contabile.html
12. Reglementările contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor publice al României, nr. 1802/2014. <http://www.portalcontabilitate.ro/dbimg/files/Ordin%201802.pdf>.
13. Planul general de conturi contabile, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 119/2013. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=349176>.
14. Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor nr. 119/2013. <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=349175>.
15. TONU, Natalia. *Modificarea și completarea Standardelor Naționale de Contabilitate – componentă importantă a reformei contabilității și raportării financiare în Republica Moldova*. <https://monitorul.fisc.md/NAS/modificarea-si-completarea-standardelor-nationale-de-contabilitate--componenta-importanta-a-reformei-contabilitatii-si-raportarii-financiare-in-republica-moldova.html>.